

Реалізація принципу процесуальної необхідності з метою забезпечення права на захист під час досудового розслідування

Андрій Вишневський,
директор Координаційного центру
з надання правової допомоги,
Міністерство юстиції України

18 квітня 2013 року
м. Дніпропетровськ

Основні параметри системи захисту, гарантованого державою

- бюджет у сумі понад **51** млн. грн. на 2013 рік (для порівняння: 2012 рік – менше **2** млн. грн.)
- **27** регіональних центрів з надання БВПД;
- **3016** адвокатів, відібраних для надання БВПД;
- **1735** адвокатів, з якими укладено контракти (договори);
- понад **500** адвокатів, які перебувають на чергуванні у кожен момент реального часу на всій території держави і прибувають протягом 1 години;
- **198** штатних працівників центрів з надання БВПД, з них **104** – чергові, які працюють в режимі «доба через три»;
- робота в режимі «**24/7/365**»;
- понад **22000** доручень, виданих адвокатам за період з 01.01.2013 до 15.04.2013

Спільні цілі обвинувачення і захисту у кримінальному процесі

- Захист прав, свобод, та охоронюваних законом інтересів людини;
- забезпечення належного здійснення справедливого правосуддя;
- зміцнення довіри суспільства до правоохоронних органів і до системи безоплатної вторинної правової допомоги та адвокатури в цілому.

Позитивні зрушення щодо забезпечення права на захист від часу початку функціонування системи БВПД

1

- Традиційна для адвокатів у минулому проблема недопуску до затриманої особи сьогодні фактично вирішена спільними зусиллями

2

- Вимоги КПК щодо забезпечення конфіденційного побачення затриманої особи із захисником виконуються ОВС у більшості випадків (хоча проблема залишається)

3

- Помітна зміна на краще у загальному ставленні працівників ОВС до затриманих осіб та їх захисників

Ризик (1): Перевищення повноважень слідчими при винесенні постанов про доручення призначити адвоката в порядку ст. 49 КПК

- Проблема 1. Зазначення у постанові прізвища адвоката.
- Проблема 2. Доручення призначити адвоката особам, які не є ані підозрюваними чи обвинуваченими, ані іншими суб'єктами права на БВПД.

Ризик (1): Перевищення повноважень слідчими при винесенні постанов про доручення призначити адвоката в порядку ст. 49 КПК

Приклад 1

Доручення 901
6.0 07.03.13

ПОСТАНОВА
про доручення призначити адвоката
для здійснення захисту за призначенням

селище Слов'яносербськ

1 березня 2013 року

Старший слідчий слідчого відділення Слов'яносербського РВ ГУМВС України в Луганській області майор міліції Вальцевич Р.І., розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №12012030560000140 від 12.12.2012, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст.185 ч.3, 304 ч.1 КК України,-

ПОСТАНОВИВ:

- 1.Залучити захисника **Маценко Бориса Вікторовича** до участі в кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №12012030560000140 від 12.12.2012 через Луганській обласний центр з надання безоплатної правової допомоги.
- 2.Доручити керівнику Луганського обласного центру з надання безоплатної правової допомоги призначити адвоката Маценко Бориса Вікторовича для здійснення захисту підозрюваного Хамрача Ігора Анатолійовича, 02.08.1977 р.н., за призначенням та забезпечити його присуття о 14 годині 00 хвилин 7 березня 2013 року до ст. слідчого Вальцевича Р.І. (кабінет № 12) для участі в кримінальному провадженні за адресою: Луганська область, смт.Слов'яносербськ, вул.Леніна, 62.
- 3.Копію цієї постанови направити до Луганського обласного центру з надання безоплатної правової допомоги для негайного виконання.

Старший слідчий слідчого відділення
Слов'яносербського РВ ГУМВС України
в Луганській області
майор міліції

Р.І. Вальцевич

Приклад 2

МВС УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ МВС УКРАЇНИ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
КЕЛЬМЕНЕЦЬКИЙ РВ УМВС
СЛІДЧЕ ВІДДІЛЕННЯ

60100, смт. Кельменці Чернівецької області, вул. Бесарабська 30, тел. 2-10-66

ПОСТАНОВА

**про призначення представника потерпілого
у кримінальному провадженні**

смт. Кельменці

16 січня 2013 року.

Слідчий СВ Кельменецького РВ УМВС л-т міліції Дубик І.В., розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12012270100000018 від «04» грудня 2012 року,-

ПОСТАНОВИВ:

1. Призначити **потерпілий у кримінальному провадженні** внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12012270100000018 від «04» грудня 2012 року Аніпій Ярославі Олександрівні для надання правової допомоги та захисту її прав і законних інтересів представника потерпілого, через Чернівецький обласний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
2. Копію даної постанови направити для організації її виконання голові Чернівецького обласного центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
3. Копію даної постанови направити прокурору Кельменецького району для відома.

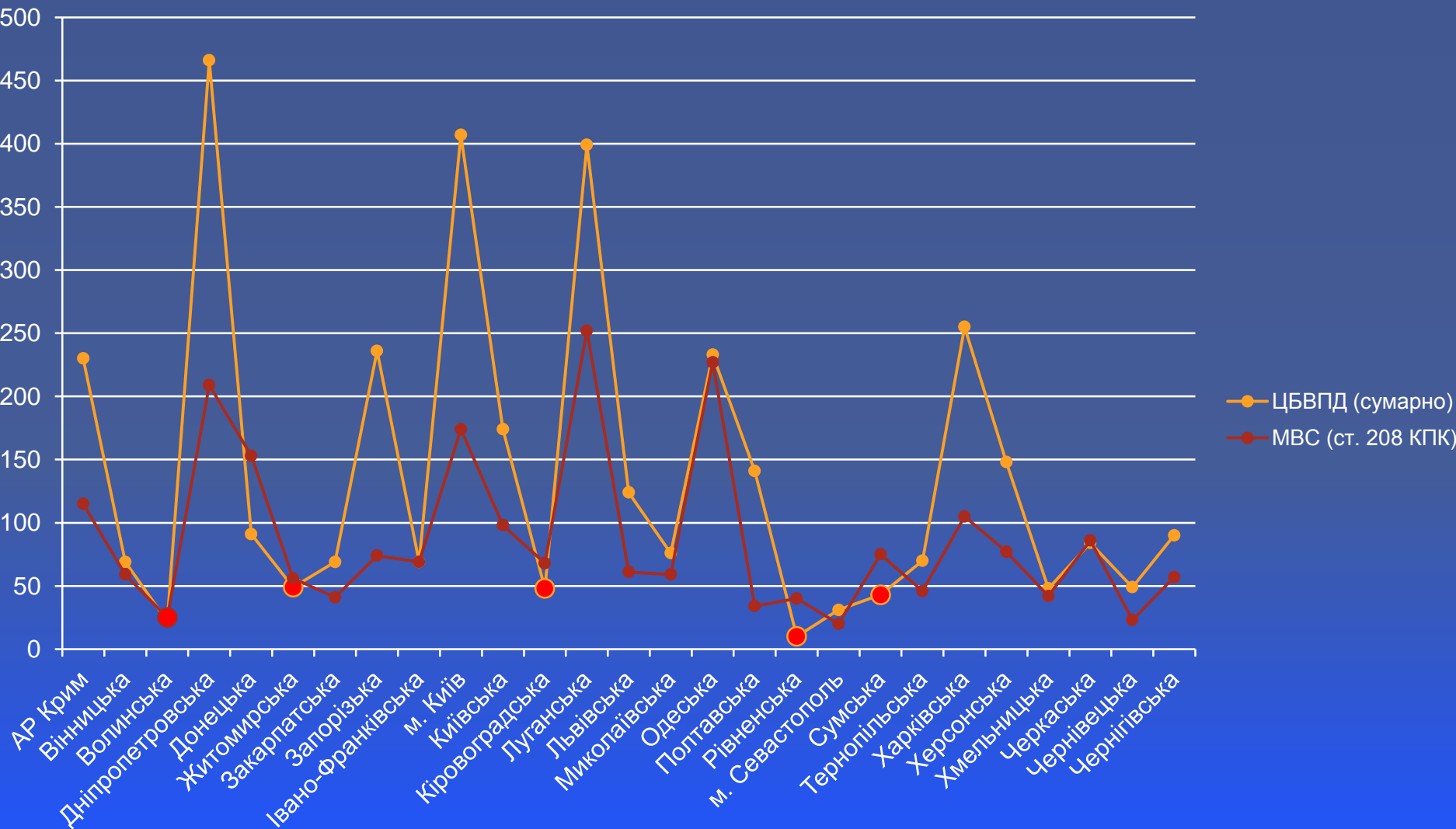
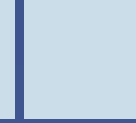
Слідчий СВ Кельменецького РВ УМВС
лейтенант міліції

І.В. Дубик

Ризик (2): Неінформування центрів службовими особами органів внутрішніх справ про затримання відповідно до ч. 4 ст. 213 КПК

- Неспівставна кількість зареєстрованих повідомлень про затримання у регіонах зі співставним рівнем злочинності, кількістю відкритих кримінальних проваджень.
- Масові випадки опублікування на веб-сайтах ГУМВС інформації про випадки затримання осіб за підозрою у вчиненні злочину, про які центр з надання БВПД не повідомлявся.

Співвідношення кількості затримань з кількістю зареєстрованих повідомлень про затримання за січень – лютий 2013 р.

Ризик (2): Неінформування центрів службовими особами органів внутрішніх справ про затримання відповідно до ч. 4 ст. 213 КПК

УПРАВЛІННЯ МВС УКРАЇНИ в Чернівецькій області

Головна Керівництво УМВС Структура УМВС Контакти

Пошук...

НАВІГАЦІЯ ПО САЙТУ

- Керівництво
- Структура УМВС
- Звернення громадян
- Зауваження та пропозиції
- Доступ до публічної інформації
- Дільничні інспектори міліції
- Райвідділи УМВС
- Громадська рада
- Підрозділи УМВС
- Нормативна база
- Каталог послуг
- Державні закупівлі
- Як не стати жертвою злочинів
- Контакти

В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗАТРИМАЛИ НА ХАБАРІ ПОСАДОВЦЯ

16-01-2013, 15:50

Категорія: [Кримінальна хроніка](#)

Заступник директора одного із навчальних закладів Буковини за успішну здачу іспиту вимагав хабара у сумі 4 тисячі гривень.

Працівники Слідчого Управління та управління Державної служби боротьби з економічними злочинами УМВС України в Чернівецькій області 15 січня задокументували факт отримання хабара 59-річним працівником навчального закладу від 19-річного чернівчанина. Гроші педагог вимагав за успішну здачу іспиту на отримання посвідчення водія.

Хабар викладач отримав у службовому кабінеті, де і був затриманий працівниками міліції.

Оперативники також з'ясували, що чоловік є депутатом міської ради одного із райцентрів області.

Наразі слідчі кваліфікують дії підозрюваного за ознаками правопорушення, передбаченого ч.3 ст.368 Кримінального кодексу України (одержання хабара), яка передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 8 до 12 років.

Затриманий на даний час перебуває в ізоляторі тимчасового тримання при УМВС.

Працівники УДСБЕЗ УМВС за дорученням слідчих проводять заходи спрямовані на виявлення можливих додаткових фактів протиправної діяльності зі сторони посадовця.

УМВС України в Чернівецькій області звертається до громадян: про факти вимагання хабара повідомляти за телефоном у Чернівцях 59-18-81.

КАЛЕНДАР НОВИН

« Квітень 2013 »

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

УМВС УКРАЇНИ
В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ
ОБЛАСТІ
ІНФОРМУЄ

КОНКУРС ДИТЯЧОГО МАЛЮНКУ,
ФОТОКОНКУРС СЕРЕД
ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ

СЗГ УМВС України
в Чернівецькій області

Ризик (3): Несвоєчасне повідомлення центрів з надання БВПД про випадки затримань (ч.4. ст. 213 КПК)

№ п/п	№ запису в журналі	Суб'єкт подання інформації	Дата і час затримання особи	Дата і час внесення запису до журналу	Різниця у часі	П.І.Б. затриманої особи	П.І.Б. слідчого
1	63	СВ Житомирського РВ УМВС	06.03.2013, 06 год. 00 хв.	06.03.2013, 14 год. 50 хв.	8 год. 50 хв.	Р. С. О.	Гореминін
2	41	СВ Дніпровського РВ УМВС у м. Києві	05.01.2013, 06 год. 30 хв.	05.01.2013, 12 год. 00 хв.	5 год. 30 хв.	С. Д. Д.	Кастарнов Д. Б.
3	100	СВ УМВС в Донецькій області	13.02.2013, 12 год. 30 хв.	14.02.2013, 15 год. 00 хв.	26 год. 30 хв.	Д. Д.	Романченко А. О.
4	428	Жовтневий РВ УМВС у м. Луганськ	09.02.2013, 22 год. 15 хв.	10.02.2013, 13 год. 05 хв.	13 год. 50 хв.	С. В. В.	Андрєєва А. Є.
5	92	Миколаївський РВ УМВС у Львівській області	26.01.2013, 03 год. 00 хв.	26.01.2013, 14 год. 05 хв.	11 год. 05 хв.	Ф. А. В.	Попович О. О.

Ризик (4): Порушення при затриманні

- Фактичне затримання осіб без складання протоколу про затримання відповідно до ч. 5 ст. 208 КПК;
- проведення слідчих дій до прибуття призначеного адвоката;
- зміна місця перебування затриманого з метою ускладнення доступу адвоката до нього;
- затримання осіб з порушенням вимог ч. 1 ст. 208 КПК;
- схильність до утримання підозрюваного під вартою до завершення граничного терміну затримання незалежно від наявності підстав.

Ризик (5): Схиляння затриманого до відмови від захисника, гарантованого державою

Приклад з практики Житомирського ОЦБВПД

12.02.2013 відповідно до повідомлення слідчого СВ Богунського РВ УМВС України в Житомирській області Лутая Р.Ю. Житомирським ЦБВПД видано доручення для надання правової допомоги затриманому К.

12.02.2013 після побачення з адвокатом затриманий К. відмовився від участі захисника у кримінальному провадженні.

01.03.2013 до Житомирського ЦБВПД надійшла скарга слідчого на призначеного адвоката з проханням притягнути останнього до дисциплінарної відповідальності у зв'язку з тим, що вказаний адвокат наполягав на тому, що затриманий К. відмовився від захисника під тиском.

15.03.2012 до центру та прокурора м. Житомир звернувся батько затриманого К. зі скаргою на дії слідчого, яка полягає у тому, що його син звернувся з клопотанням до слідчого призначити йому адвоката у зв'язку з відсутністю коштів на оплату, а адвокат й досі не призначений

21.03.2013 після направлення за належністю листа слідчому Лутая Р.Ю. останнім винесено постанову про доручення центру призначити захисника для здійснення захисту за призначенням.

Якщо ризики стануть системними проблемами...

Справа	№ справи	Дата	Порушені стаття, § Конвенції
?...	...	...	
Тодоров проти України	16717/05	12.04.2012	Стаття 6, §§ 1 та 3 (с)
Максименко проти України	39488/07	20.03.2012	Стаття 6, § 3 (с)
Іглін проти України	39908/05	12.01.2012	Стаття 6, §§ 1, 3 (b) та (с)
Балицький проти України	12793/03	03.11.2011	Стаття 6, §§ 1 та 3 (с)
Нечипорук та Йонкало проти України	42310/04	21.04.2011	Стаття 6, §§ 1 та 3 (с)
Бортник проти України	39582/04	27.01.2011	Стаття 6, § 3 (с)

Наявні можливості і пропозиції щодо посилення взаємодії між ОВС та центрами з надання БВПД

1

- Ініціювання внесення змін до постанови КМУ від 28.12.2011 № 1363 в частині створення механізму інформування про затримання громадянами
- Ініціювання внесення змін до п.3.1.9. Правил внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання ОВС України в частині забезпечення права осіб, що утримуються в ІТТ, на невідкладну правову допомогу у нічний час

2

- Залучення директорів центрів з надання БВПД у якості викладачів для проведення внутрішніх навчань слідчих, які регулярно проводяться в ОВС

3

- Розроблення і затвердження спільних форм статистичної звітності для адекватної звірки інформації щодо кількості затриманих органами досудового розслідування та інформування центрів з надання БВПД про випадки затримань

4

- Розміщення плакатів з інформацією про надання БВПД та Єдиним телефонним номером системи БВПД у відділках міліції
- Розміщення наклейок з номером телефонної «гарячої лінії» безоплатної правової та короткою інформацією про право на гарантованого державою захисника допомоги у автомобілях для транспортування затриманих осіб, у відділах міліції у черговій частині, в ІТТ, кабінетах слідчих

Дякую за увагу!

АНДРІЙ ВИШНЕВСЬКИЙ,

директор Координаційного центру з надання правової допомоги,
адвокат

вул. Артема, 73, 04053, м. Київ, Україна
e-mail: andriy.vyshnevsky@minjust.gov.ua

www.legalaid.gov.ua